

DE DICHT- BIJ- BED-

DICHT- -JE- SHOW

In het kader van het Herdenkingsjaar Slavernij-verleden organiseert de Oude Kerk van Delft naast de tentoonstelling over Piet Hein nog een andere expositie: over moderne vormen van slavernij. Want net zoals Piet Hein onderdeel was van een systeem dat de basis legde voor de latere slavenhandel en het Nederlandse koloniale rijk, is onze samenleving vandaag de dag ook onlosmakelijk verbonden met slavernij. Het zit verweven in onze kleding, verpakt in onze elektronica en verwerkt in ons eten. Moderne slavernij is geen kwestie van ver-van-je-bed, maar een heuse Dicht-bij-je-bed-show.

EEN KUNSTENAAR MET EEN MISSIE

De 28-jarige Daisy Ranoe noemt zichzelf creative director. Ze zet haar creatieve talent in om mensen te confronteren met ongemakkelijke waarheden over onrecht. Haar nieuwste installatie 'De Dicht-bij-je-bed-show' in de Oude Kerk van Delft confronteert het publiek met moderne slavernij en uitbuiting en de rol die je zelf speelt in het in stand houden van onrecht. 'Ik kan erg slecht tegen onrecht,' vertelt ze. 'Ik vind het totaal onrechtvaardig dat alleen geluk en toeval bepalen dat je erbij zit zoals je erbij zit. En of je je best moet doen om in leven te blijven of niet.'

BUITENSTAANDER

Daisy's gedrevenheid om op te staan tegen onrecht is enerzijds gewoon de aard van het beestje, maar heeft ook te maken met de rol van buitenstaander. Ze was vaak iemand die anders was. Op de lagere school was ze een van de weinige personen van kleur (de anderen waren haar zusjes).. En ook op de middelbare school voelde ze zich anders in de verder heel witte omgeving. Daisy denkt dat dit misschien onbewust een rol heeft gespeeld in haar missie. 'Het heeft ervoor gezorgd dat ik snel oog heb voor minderheden. Ik ken die plek zelf immers goed.'

'Ik heb weleens gezegd: "Niemand zou een buitenstaander moeten zijn." En tegelijk leer je het meest als je een buitenstaander bent. Want dan zie je wie ook een buitenstaander is en wie zich niet op zijn gemak voelt.' Om aan te geven dat de gedrevenheid er al lang in zat, vertelt ze over vroeger: 'Mijn zusje moest vroeger vijftig cent terugkrijgen van een oudere jongen en die gast deed dat steeds maar niet. Dat vond ik zo oneerlijk! Ik heb hem persoonlijk aangepakt en hem tegen het schoolkuisje aangeduwd: "Je gaat het geld teruggeven!" Voor mij was het een princepszaak. Hij had meer macht, want hij was groter en sterker. Maar dat kon me niet schelen.'

OGEN OPEN IN DE KLEDINGINDUSTRIE

Daisy's confrontatie met moderne slavernij begon tijdens een stage in de kledingindustrie. 'Er kwamen

pakketjes met samples van kleding. Pakketten uit India, die hadden een heel typische geur. Je rook het als een pakket daar vandaan kwam. Ik weet nog dat ik dacht dat een dergelijk land opeens dichtbij kon zijn. Toen verdiepte ik me in de vraag: door wie is deze kleding eigenlijk gemaakt? In hoeverre heb je daar echt zicht op?'

'In die periode las ik het boek *De rozenkwekerij*, toevalligerwijs van IJM (International Justice Mission), waar de huidige expositie mee is ontwikkeld. Het boek gaat over een rozenplantage en vertelt vanuit verschillende personages over de rozenkwekerij, onder andere een jochie uit Amsterdam, een plantage-eigenaar, een controleur uit de Nederlandse bedrijven en mensen die zelf vastzitten in moderne slavernij. Ik las het boek in één treinreis uit en bedacht: dat zal in de kledingindustrie hetzelfde gaan. Toen ben ik me verder gaan verdiepen in de kledingindustrie en besloot ik een half jaar geen kleding te kopen. Ik besepte: ik draag zelf bij aan onrecht.'

HET ONGEMAK ONDER OGEN ZIEN

Daisy gaat de confrontatie aan en activisme is haar niet vreemd. Ze daagt daarom bezoekers uit om buiten hun comfortzone te treden en het onrecht in de wereld onder ogen te zien.

En ze is stellig over onze rol ten aanzien van dit onrecht: 'Mensen zijn ook niet dom, hè. Mensen die weten, mensen die het willen zien, hebben een keuze om te veranderen. Online is zoveel nuttige informatie te vinden die je helpt om verantwoorde keuzes te maken!'

'Ik werk als vrijwilliger met dak- en thuislozen en ik zal de laatste zijn die van hen verwacht dat ze niet voor een paar euro's iets bij de Primark kopen. Maar de meeste mensen zijn in de gelegenheid om keuzes te maken. Tegen deze mensen zeg ik dat ze prima kunnen veranderen. Waarom het niet gebeurt, heeft te maken met onwil. Mensen zullen het vast lastig vinden om dat te horen, maar daar heb ik eerlijk gezegd geen boodschap aan.'

'Ik werk als vrijwilliger met dak- en thuislozen en ik zal de laatste zijn die van hen verwacht dat ze niet voor een paar euro's iets bij de Primark kopen. Maar de meeste mensen zijn in de gelegenheid om keuzes te maken. Tegen deze mensen zeg ik dat ze prima kunnen veranderen. Waarom het niet gebeurt, heeft te maken met onwil. Mensen zullen het vast lastig vinden om dat te horen, maar daar heb ik eerlijk gezegd geen boodschap aan.'

'Slavernij is helaas niet voorbij.'

BELADEN ERFGOED

Over ongemak gesproken: de expositie spiegelt een tentoonstelling over Piet Hein. Hoe kijkt Daisy zelf aan tegen 'beladen erfgoed', zoals het praalgraf van Piet Hein? 'Deze praalgraven zullen niet weggehaald worden, dus "belaad" ze maar. Het zijn monumenten van de Nederlandse geschiedenis die zeer sterk leunen op de koloniale wandaden van Nederland, dus het is goed dat het eerlijke verhaal wordt verteld. Dit is ook een goede vorm om ze te gebruiken, bijvoorbeeld met deze tentoonstelling.' Tegelijk vindt Daisy het belangrijk om te beseffen dat er nu meer mensen onder omstandigheden van moderne slavernij leven dan op het hoogtepunt (of dieptepunt) in de koloniale tijd. 'Slavernij is helaas niet voorbij.'

HOE KUN JE HET ONRECHT LEREN ZIEN?

'Je moet er actief wat aan doen. We leven te veel in een bubbel waardoor dit onrecht onzichtbaar blijft. Je moet het willen zien. Je moet het opzoeken. Leer andere mensen kennen. En leer ze kennen zonder dat je er een oordeel over hebt!' 'Een groot deel van de verandering begint dus bij bewustwording. Ik ben ook geen heilige en ik kom er ook niet goed vanaf, zelfs met alle vragen die ik hardop stel. Als je in een rijk westers land woont, is het bijna onmogelijk om niet bij te dragen aan andermans onrecht.'

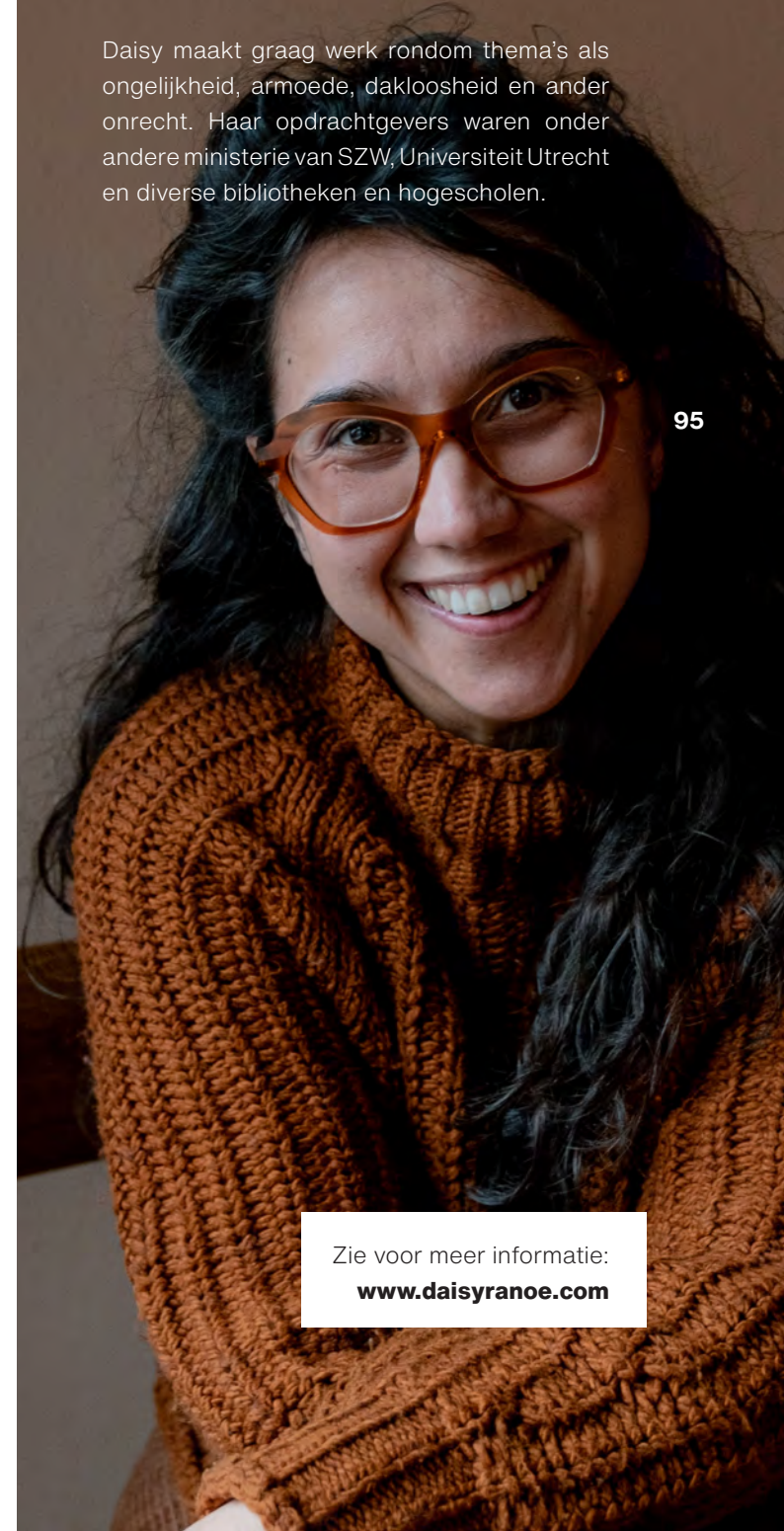
EEN SOMBERE CONSTATERING

'We moeten er alles aan doen om zo dicht mogelijk bij een wereld te komen waarbij niemand onrecht wordt aangedaan. Laatst noemde mijn vriend het citaat van Socrates: "Het is beter om degene te zijn die onrecht aangedaan wordt, dan degene die aan onrecht doet." En daar hebben zowel mijn vriend als Socrates gelijk in.'

OVER DAISY RANOE

Daisy Ranoe (1995), creative director, laat mensen kijken naar wat gezien moet worden. Lastige thema's brengt ze dicht bij het publiek door ze in een aantrekkelijke vorm te gieten. Ze helpt organisaties met een maatschappelijke missie die niet weten hoe ze lastige thema's dicht bij hun publiek kunnen brengen. Gezamenlijk komen ze tot een zorgvuldig afgestemd totaalconcept dat raakt.

Daisy maakt graag werk rondom thema's als ongelijkheid, armoede, dakloosheid en ander onrecht. Haar opdrachtgevers waren onder andere ministerie van SZW, Universiteit Utrecht en diverse bibliotheken en hogescholen.

Zie voor meer informatie:
www.daisyrano.com

'Niemand zou een buitenstaander moeten zijn.'